

Մ Է Ճ Մ Ո Ւ Ա Յ Ը Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս

ԻՌԶԻՆՆԻՒՆ ԱՍԵՆԷ

(1870)

ՆՈՒՄԵՐՈ 301

ՊՐԱՎ ԲԵՊԻՆԼ ԱՅԸՐ

Մէջնաւ իւր Բուզնումէ
Ուշէլ Բ.Ի. ԳՅՈ 772
Ա.Թ.Ը ԿԱԼԵԸ 80

ԲԵՐՇԷՄՊԷ
ՅՈՒՆԻՍ 18

Իւճ ԿԱԼԵԸ 45
Տաւէքի 20 Կէշիւք 40 Գարայ

ԱԼԱՅՐԱՆԿԱ
ՅՈՒՆԻՍ 30

ԱՍԻԹԱՆԷ ՅՈՒՆԻՍ 18

Մ Ի Լ Ի Յ Է

Պիտի Թիւ Գահանայապետին 1870

Մայիս 20 գրած Առաքելական թղթոյն վրայ քանի մը խօսք :

Տիւնքիւ նիւսիսէտէն պագիւյէ վէ խի-
թամ :

Իսկ իրենք զիրենք « յայտնապէս անկախ անուանեցին » ըսելը, որն որ նոյնպէս 'ի 24 փետրվար տարւոյս առաքելական թղթոյն մէջ գործածած էր, երբ միայն հեռագրով կրնար աս տեղացի դիպուածոցը տեղեկաննել, եւ ան ալ մինակ զրպարտողաց միջոցաւ, կարող էր արդեօք համարձակ կրկնել, եւ իբրեւ խօսիցը հաստատութիւն վրայ բերել, եթէ « նոյնը գործքով հաստատեցին, երբ չէ թէ միայն « իրենց որոշեալ իրաւասու թեման ժամանակն անցնելէն ետքը « հաւատացելոց խոստովանութիւններ « ըր ըսել յարատեւեցին, այլ նաեւ « նոյնն ընելու յանգնեցան կախա-
կայութեան վճիռը տրուելովը այն « իշխանութեանն բողոքովին արգիւ-
« եալ եւս ըլլալէն ետքն ալ » : Ինչու որ փոխանակ Առաքելական նուիրակին սեթեւեթեալ պատմութիւնը վստա-
հութեամբ հաւատարմ, եւ անի իր առաքելական թղթոյն մէջ ըսողաց գործածմանը համար ըստ կարգի յիշատակելու : Կարող էր պահանջել ան-
վէ, քահանայից յԱՅՆ մարտի անոր ուղղած յայտարարութիւնը ըսել, ու անմեղով տեղեկանալ խնդիրները պայտելուն մէջ անոնց յարատեւելուն պատճառացը թէ արդեօք անկախու-
թեան կարծիքովը, չէ նէ ստիպողա-
կան հարկի մէջ եկեղեցիէն թող տրը :

ուած իշխանութեամբը կը յարատե-
ւեն : Պահանջել անկէ կրսեմ. աղեր-
սից եւ բողոքմանց ճամբան հպտա-
կացը առջեւ արդէն իսկ գոցուած ըլ-
լալուն համար :

Աս տառապեալ ազգը նեղուած
իր հովուէն, անոր չէ թէ կաթողիկոս
չէ թէ նախագահ, հապա աթոռակալ
նստելէն 'ի վեր, աղերս ու պաղա-
տանք կընէ սուրբ աթոռոյն. եւ աս
վերջին ժամանակները ազգային
Սիւնհոդոսին պատճառաւ գու-
մարուած ազգային եպիսկոպոսաց
ներկայութեանն յոյս առած, անոնց
միջնորդութեանը կը դիմէ. անոնց
առ այս սահմանուած մասնաժողովոյն
կը ներկայանայ. անոնց խոստմանցը
վստահացած, բայց միանգամայն հա-
մարձակութիւն չունենալով իմանա-
լով, աս պարագան ալ քահանայա-
պետին իմաց կուտայ, եւ զանոնք հա-
մարձակաբօս ընելու կերպը որդիա-
կան համարձակութեամբ ու վստա-
հութեամբ կը ցուցնէ, եւ ասով մէկ
տեղ իր հովուին թելադրութեամբը
իրմէ յափշտակուած իր հինաւանդ ի-
րաւունքները չթողլու կամքը կը յայտ-
նէ. ան իրաւունքները՝ որ իր ազգայ-
նութեան կնիքն է եւ հոգին որոնց
կորուստը ազգայնութեան կորուստ է.
բայց ամենայնի փոխարէն պատմա-
խան կընդունի 'ի թէ « աշխարհական-
ները եկեղեցիէն իրենց համար հաս-
տատուած սահմանը չանցնին » : Մի-
թէ երկու կշիռ կը գործածէ Հռովմէ,
ուրիշ կերպ զօրանորին, եւ ուրիշ
կերպ տկարին իրաւունք տալով : Եւ
րոպա տէրութեանց հետ դաշնակցու-
թեանց կը մտնայ, եւ նոյն իսկ Արեւ-
մշտեան եկեղեցւոյն վրայ ունեցած
իրաւունքները կը չափաւորուին. իսկ
Արեւելեան ազգերը իր ունեցած ի-

րաւունքնին ետ չտալու ճայն անգամ
վերջները իրենց յանցանք կը սեպէ.
ուստի եւ քահանայիցմէ՝ որոնք որ աս
ամէն եղածներուն դարման մը հոգա-
լու ելած են, եւ հոգւոց կորստեան
վտանգը կաղաղակեն, եւ չէ թէ հօ-
տին օրինակ, այլ վիճակին տիրող
հովուին դէմ գանգատ ու բողոք կը-
նեն « բողոքներնուն ոչնչութիւնը բա-
ցայայտ յայտնուած է » կըսուի :

Առաքելական նուիրակ մը երրորդ
ժառանգ վէճի մը պատճառաւ տեղ կը
խնւրուի, ինչպէս Մ. Բիւրմը եկաւ
« չարիքը 'խափանելու ու վերջացնե-
լու համար » հարկ կը ըլլայ իրեն զգու-
շաւոր քննութեամբ իրողութիւնը
ճանչնալ, երկու կողման մարդիկը լը-
սել : Մ. Բիւրմը ազգային խնդրոյ
մը մէջ՝ որ ազգին կենաց ու մահու
խնդիրն է. խնդրոյն էութիւնը փո-
խելով, եւ մէկ կողմը արդէն առանց
քննութեան յանցաւոր դատելով.
սոսկ քահանայները եւ անոնցմէ ալ
զոմանս՝ գլխաւոր ենթադրելով, քիչ
անգամ անոնց հետ խօսակցութեան
կը մտնայ. եւ խօսակցութիւնն ալ
արդէն կերպաւորուած. ուստի եւ
անփոփոխ կամքի մը վրայ հաստատ-
ուած սա կը ըլլայ որ՝ իրաւունքը եւ
ազգութիւնը պահանջող ժողովուրդը
թողուի անխնամ առանց քահանայա-
կան պաշտաման. որուն դէմ քահա-
նայք Պողոս Առաքելային խօսքը կըրկ-
նած ըլլալուն համար, թէ կամիմք
նզովք լինել 'ի Գրիստոսէ վասն եղ-
բարց մերոց եւ ազգականաց ըստ
մարմնոյ, որոյ որդեգրութիւնն եւ
փառքն եւն. ուղղափառական են, « մեր
նուիրակին ընդդիմացան » կըսուի :

Աս ընդդիմութեամբ ըսինք քա-
հանայից թուոյն՝ որ նոյն ժամանակը
երեսուն եւ ութն էին : Երրորդ մա-

սը Անտոնեանք կը կազմէին . եւ նոյն չափ ալ Մխիթարեանք կային . իսկ մնացածը աշխարհիկ քահանայ էին . բայց ինչպէս որ յայտնի է ամենուն Պօլսոյ մէջ թէ Անտոնեանք եւ թէ Մխիթարեանք դեռ միաբանական կեանք չեն հաստատած : Ի՞նչ էր ուրեմն Անտոնեանց համար առանձին այցելութեանդ պաշտօնը՝ որ տրուեր է սոյն առաքելական նուիրակին , եւ ինչո՞վ պիտի գործադրէր : Եւ եթէ նոյն իսկ հաստատութեանը թերութեանը համար անգործադրելի մնացին , ապա « մեզմէ կարգադրուած վանաց այցելութեան պաշտօնին գործադրութիւնն արգիւցցին » կըսուի : Որն որ թէպէտ հոս ընդհանրապէս դրուած է , իբր թէ երեսուն եւ ութ քահանայք ալ գործադրութիւնը արգիւցած ըլլան , բայց ուրիշ տեղ Անտոնեանց համար մինակ կը մասնաւորէ . մանաւանդ թէ վրայ կը բերէ « եւ ոչ ասոնց մօքէն չատ հեռու գտնուեցան այս մեր քաղքին մէջ եղածները : Որովհետեւ « կըսէ » ասոնք ոչ միայն մեր կողմանէ իրենց վանքին խրկուած Առաքելական այցելութեան ընդդիմացան , ինչպէս իրենց եղբայրները յԱրեւել » : Ի՞նչ էր արդեօք Հռովմ բնակող Անտոնեանց յանցանքը որ այցելութեան կենթարկուին . կամ թէ ո՞ր նախնութեան դատաստանը զիրենք կասկածաւոր դատած է , որ այսպիսի աշխարհալուր պատուհաս տուածն : Որովհետեւ արտաքոյ կարգի այցելութիւնը յայտ է թէ արտաքոյ կարգի յանցանքի մը գաղափար կուտայ , եւ վանաց ու միաբանութեան համբաւը կազարտէ , որուն կեանքէն ետքը թէ պահպանութիւնը եւ թէ պաշտպանութիւնը ՚ի բնական օրինաց պարտք է : Բայց աս պարտաւորութիւնը կերելի թէ Առաքելական թղթոյն հեղինակը ճանչնալ չուզեր . որովհետեւ աս պահպանութիւնը ձեռք բերելու համար երբ ամէն միջոց ՚ի գործ դրուեցան եւ անօգուտ եղան եւ վերջապէս Հռովմը ձգել երթալու ստիպուեցան . « անանց հրաման ինդրելու մեր ազգէն խոյս տուին » ըսել կուտայ քահանայապետին : Բայց աւելի զարմանալի է անոր նոյն իսկ

կեանքի պահպանութեանը համար ընելու պաշտպանութիւնը զլանալու պահանջմունքը : Գաղանճեան Արքեպիսկոպոսին Հռովմայ մէջ կեանքը վերցնելու , խօսքով ու գործքով ըստ պառնալիք կար . ուրեմն պարտական չե՞ր , որ « անանց քահանայապետական հրամանի ժողովքը թող լի մեկնի ու երթայ » : Որովհետեւ բանադրանքն ալ չէ թէ այսպիսիներուն , հապա անպատճառ գնացողաց համար սահմանուած է : Եւ որ դիտելու արժանի է . ինչպէս երեսուն եւ ութ քահանայից մէջէն Անտոնեանք առանձին նշաւակ կը լլան . ասանկ ալ անանց քահանայապետական հրամանի ելլող երկու ազգային Եպիսկոպոսաց մէջէն Գաղանճեանը կ'ընտրուի եւ Պահտիարեանը կ'ընտրուի . մին առջի Եւ միւսն թողցի :

Ասչափ ուրեմն կիսակատար ծանօթութեանց վրայ հիմնած սպառնալիքը , եւ անկէ հետեւելու գործադրութիւնը ճիշտ ան գաղափարը կուտայ , որ Սուրբ Օգոստինոսինն է եւ խօսքերնուս սկիզբը յիշեցինք . կամ գարտիսալ Բալլավիչի նոյնն որ անկէ քիչ ետքը դրած էինք . այսինքն է Հռովմայ բանալեաց իշխանութեան չարաչար գործածութիւնը : Արդեթ Սուրբ Լիկուսըին խօսիցը համաձայն , որ վերը մէջ տեղ բերինք , ծանրը պատիժները ոչինչ կը լլան , թէ որ թեթեւ յանցանաց համար սահմանուած են , որչափ եւս առաւել անանց յանցանաց տրուած պատիժները ոչինչ պէտք է համարինք : Մանաւանդ եթէ ոչինչ ալ չենթադրենք , տակաւին ըստ սկզբան զոր Սուրբ Լիկուսըը կ'ընտրէ , ազատ ենք ըստ խղճի այնպիսի բանադրանքի մը զմեզ ենթակայ համրելէն , որուն վախճանը ուրիշ բան չէ , բայց եթէ ազգին քստեկեղեցական կանոնաց եւ օրինաւորապէս մինչեւ 1867 վայրած իրաւանցը յայտնի բռնաբարութիւն , եւ ազգին բարոյական կենացը դաւաճանութիւն :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԷՆԷՎԻԹԷ

Յրանսատա հայկանլարտան ըսըրըմը օլան ատամլար հագգընտա պիր թէֆթիշ աչըլուպ , 49 գըթանա հիյէտէ 320 քէսան ըսըրըմը վէ պունլարըն իշինտէն 129 ու էօլմիշ տիր :

Պու ատամլարը ըսըրան հայվանլար հէմէն էքսէրիա քէլպ օլուպ , 320 քիշ իտէն 284 իւ քէօքէքէր , 5 ի քէտիլէր վէ 5 տախի գուրտլար ըսըմըլլար տըր :

— Յրանսանըն սէնաթօ մէճիսի մէօհիւրտարընըն օլլու Մ . Ժօզէֆ Պարրօնուն , սէնէվի 50 պին ֆրանգ իլէ խըտիվիյէթի Մըսրիյէ նէգտինտէ սըր քեաթիպի մպհէմ նասպ օլտուղու թէվաթուր օլարագ լա թիւրքիտէ օգունմիշ տուր :

— Յրանսա իմքէրաթօրիչասը հագրէթէրի , Ամէրիգայը պուլմուշ օլան ֆրիսթօֆ Գօլօմպա մախուս օլարագ , թուճտան մաթուպիւր էհրէմի , Ամէրիգատա Գօլօմպիա հիւքիւմէթինէ իհտա իյէմիշ տիր :

էհրէմի մէգըիւր , իմքէրաթօրիչայը միւշարիլէյհայա նամընա օլան վաբօրու մախսուսէ զիյնէթ վէ ալայ իլէ հիւքիւմէթի մէգըիւրէյէ թէպիմ իտիվիշ վէ իէյիսի հիւքիւմէթ օլան ճէնէրալ Գօրէօգօ , իմքէրաթօրիչայա իսիթապէն իպրաղը թէչէքքիւր իյլէմիշ տիր :

— Յրանսանըն կրան տ'Օրիան նամ յարմասօն ճէմլյէթի , Պէյօղլու հարիգէտէկենընա իւշ պին ֆրանգ իանէ իթմիշ տիր :

— Սալը կիւնիւ Պէյօղլունտա ինկիլիզ էնզախանէսինին գարըսընտա վագը պիր մաղազանըն թօրաղլարը գաղըլըրգտա հարիգ էսնասընտա մէգըիւր մաղազատա պուլունան վէ պիր վագըթտան պէրու ագրապարը թարաֆընտան արաշտըրըմը օլան հէման գըրգ պէշ էաշընտա պիր ատամըն քէմիքէրի պուլունմուշ ժըտուղու լա թիւրքի զաղէթասընտա օգունմուշ տուր :

— Սպանեատա պիր գաշ տէֆախիւն իտէն տօն Գարլօ թարաֆիլիբանը էէնիթէյ պիր իլան չըգարըպ , պիւթիւն ֆէճատ ճէմլյէթէրինէ մէգըիւր իլաննամէլէրտէն կէօնտէրմիշ վէ

տին գուլվեթի իլէ (պու տին գուլվեթի եւալընը Սպանեա տաւի պուլունտուղունու Սէտա զազէթաւը նա խապեր վէրիւրի) կիւնիւն պիրի տինտէ հիւքիւմէթին թաճընը էլտէ իտէճէյինի մէմուլ իլլէտիյինի պէյան իթմիշ տիր :

Սպանեա հիւքիւմէթի, պիր պուլունգ սէնէտէն պէրու հէր նէ գաւտար գըրալըր գալըր իսէ տէ, իզապէլլանըն վազթը հիւքիւմէթինտէն զիյատէ մէյտանը սէրպէսիյէթտէ գաւտէմիհատէ օլմուշ իքէն, էկէրչի տօն Գարլօ շիմտիյէ գատար նիյէթինէ մուվաֆֆազ օլուպ, հիւքիւմտար օլմուշ օլա իտի էհալի եէնիտէն րուհպան թայիֆէսինին ճէպը ու թազէրգաթը պօյունտուրուպու ալթընտա էզիլէճէյի շիւպհէսիզ տիր : Լաքին օ վազըթլար կէշմիշ տիր, Սպանեա էհալիսի էջլէ իլանլարա գուլազ ասմայաճազ տըր :

— Գօրէսքօնտանս թէնէրալ Օթրիշիէն նամ զազէթաւտ օգուլտուղունա կէօրէ, իւրտիվի Մըսըր հազըթէթինին մախտուլի տէվլէթլու Մէհէմմէտ թէվֆիզ բաշա հազըթէթլէրի վիէննայա միւվասէլէթինտէ, Սւսթրիա իմէրաթօրու հազըթէթլէրի նին եալէրի հարալարընտան պիրի, բաշայի միւշարիլէյհ հազըթէթլէրինէ տէմիւրէօլ մէրքէզինտէ տէվլէթի թաքաֆընտան րէսմի խօշամէտիյի իճրա իլլէտիքտէն սօղրա, տէվլէթլու թէվֆիզ բաշա հազըթէթլէրի կիւղէլ պիր ֆայթօնա քաքիպէն, Սալթանաթը սէնիյէ սէֆարէթթաճէսինէ ազիմէթ իթմիշ տիր քի, օրատա միւշարիլէյհ հազըթէթլէրի իշին մախտուլէն 24 օտա տօնանմը իտի : Պիր աղ սօղրա, բաշայի միւշարիլէյհ իճրայի րէսմի խօշամէտի գըմընտա, խարիճիյէ նաղաթէթինին պիր մէմուրու թազտիմ օլմուշ տուր :

Տէվլէթլու Մէհէմմէտ թէվֆիզ բաշա հազըթէթլէրի իւշ տէօրթ հաֆթա գատար վիէննատա իգամէթ իտէճէյ տիր :

— Պէյօղլու հարիզէտէկեանընս իանէ օլմագ իւղրէ, Հայ Բողոքական լար, քէնտի մապէյնինտէ 8960 զուլ

րուշ թօրլամը շլար տըր :

— Նիւ—Եօրգտա մուգիմ Սալթանաթը սէնիյէ շէհպէնտէրի Ոսկանեան էֆէնտինին թահթը իտարէսինտէ օլարազ, պու տէֆա պէլտէի մէզքիւրէտէ «Ամէրիգան Մէրչէնթ» եաւի Ամէրիգալը թիւճճար նամը իլէ, վէինկիլիզ իսանը իւղրէ, ումուրու թիւճարէթ վէ բօլիթիգա վէ մէվատար սայիրէտէն պահիա պիր զազէթա իհտա օլունմուշ վէ պու քէրրէ կէլէն Ամէրիգա բօլթասընտան 4 հազիրան թարիլի պիր նիւսիւսի մաթպաամըզա վասըլ օլուպ, պունտա կէլէնտէ Շուրայի տէվլէթտէ իրատ պուլրուլմուշ օլան նուլթու Հիւմայուն ճէնապը Բատիշահինին ինկիլիզէթէրճիւմէսի իլէ, օլ պապտէ պազը միւթալաթը հալի պիր պէնտի մախտու կէօրիւմիւշ օլտուլունտան, պէնտի մէզքիւր պէր վէճհի աթի թէրճէմէթէն նազլ վէ պէյան օլունտուր :

Թէրճէմէթ պէնտ :

Մէնաֆիթի թիւճարէթ թէվլէսիւ վէ թէզայիւտ, վէ ահվալը իւմէմ վէ վուգուլաթը ալէմին սիւրաթ վէ սուհուլէթի ինթիշարը իլէ, լիւզուլի իթթիհատ վէ թէափունի պէլէրի էզհանը խալգտա թէէսսիւս վէ թէէքքիւտ իթթիքճէ, թէրազգիի ումուլի մէտէնիլթ մատտէսի շիմտիյէ տէկին քէնտիսինտէն մէհուր օլան պիլատը պայիտէ վէ միւնֆէրիտէտէ տախ իւննուլմայի թէյէսսիւր օլմագտա տըր :

Մէսէլա ջին իւլքեաւը, Ամէրիգա վէ ինկիլթէրա թիւճարընըն էսէրի իհթիմամը իլէ թիւճարէթի ալէմէ տախիլ օլտուղու կիպի, ճաքօն տախի մուգալմէթ իտէմէյիպ, պազը լիմանլարընը թիւճարէթէ քիւշատ իթմէքտէ, վէ թիւրքիսթան եէնի պիր շէվգ օլ զայրէթ իլէ միւնասէպաթը տիւլէլիյէնին էհէմիլլէթինի պիր սուրէթի ճէտիտէտէ նազարը իմանա ալլա, հաքիմի ատալէթմիւլթէզիմի օլան էֆքեարը սայիպէյի, Շուրայի տէվլէթին կէլէն նիւսնտաքիլինիգատընտա ալիզգաթ քէնտի լիսանը իլէ իֆատէ վէ իլան իլլէմիշ տիր :

Թիւրքիսթան պիր խալի սէնէլլէրտէն պէրու թիւճարէթիմիւր իշին

պիր նօգթայի միւհիմմէ օլմուշ վէ թարաֆը էշրէֆի Շահանսէն կէրէք պու տէֆա վէ կէրէք պունտան մուգատտէմ էմր ու թալսիլէ պուլրուլան մէվատա իսէ, թիւճարէթիմիլլին պիր գաթ տահա թէվլէսիլ ինի միւհտտի օլաճաղը տէրքեար չգուլունմուշ տուր : Իրատէ պուլրուլան իսլահաթը տախիլիյէ խարիճէն տախի ճալիպի մէնաֆիթի քէսիրէ օլուպ, մէմայիքի սայիրէ թիւճարէթի, Մէմալիքի մահրուսէ լիմանլարընս թէմայիւլ իտէճէք եանի տէմիր եօլար վէ գաւալար ինշասը, վէ էհհալըն սէյրի սէֆայինէ գապիլ պիր հալէ կէթիլիլմէսի իլէ լիմանլարա ամէտշիւտին թէսհիլի սայէսինտէ նիճէ իսլահաթը միւհիմմէ եիւզ կէօսթէրէճէք տիր :

Նուգթու Հիւմայունուն էհէմիլլէթի Ամէրիգատա տախի շայանը տիգգաթ վէ մէմալիքի Մահրուսէ թիւճարէթի պիզիմ իշին եէնիտէն մուհիպի մէնֆաաթ օլուպ, պէյն էլ թարաֆէյնը թըրիյաթ, վէ պոյա վէ աֆիյօն վէ պուլտայ վէ քէթէն վէ բամուգ վէ եաքաղը վէ տիւսան վէ գուրու մէյվէլէր վէ սայիր էշեայի թիւճարիյէ ախը ու իթասը վէ պիզիմ էն պէօյիւք մահսուլաթըմըզ օլան սուլու կազա թիւրքիսթան պիրինճի տէրէճէտէ միւշթէրիլէրիմիզտէն օլմագ ճիհէթի իլէ, պու թիւճարէթ տախի թէվաֆիւր իթմէքտէ վէ մուախիլէն կէրէք հիւքիւմէթտէն վէ կէրէք էֆրատը էհալ իմիւլէ մէնսուպ թիւճարէթ կեահլարտան էսիհա վէ միւհիմմաթը հարպիյէ վէ տէմիր եօլ էտէվաթը միւպայաա իտիպ, տահա տա իշթիրա իլլէմէքտէ տիր քի, պու միւնասէպաթ իւզէրինէ, մէմալիքի մահրուսէ իլէ Ամէրիգա պէյնինտէ տօղրուտան տօղրու վաքօր տախի իշլէյիպ միւնասէպաթը մէզքիւրէ պիր գաթ տահա թէվլէսիւ վէ թէէյեիւտ իտէճէյի պի իշթիպահ տըր :

Կէրէք գաթը հազըթի ֆատիշահի վէ կէրէք տէվլէթի Ալիյէ իշիւն պախի մէֆիսարէթ օլան հարաքեաթտան պիրի տախի պիզէքէք չօգ ինսան վէ խազինէ իթլաֆընը մուհիպ օլան ճէնուպիլէրին իսեանընտա տէվլէթի Ալիյէնին հազգըմըզտա ֆարթը թէվլէճճիւհ կէօս

թերմէսի օլտուղունտան, շիմոի պիղ
օնա մու գապէլէթէն ընկապըթը տօս-
թիմիդէ թագվիյէթ վերմէյէ սայ Ի-
տէր, թարաֆը շահանէտէն իրան վէ
թասաիգ օլունան էֆքեարը թարագ-
գիյաթը թահսին վէ թէպրիք իտէլիմ
քի, օ էֆքեար սայէսինտէ թիւրքիս-
թան ասընդրտա վէ իլէրիւտէ օլան
միլլէթլէր սըրասընտա պուլունաճագ
տըր:

Թէրագգի:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԷԼԷԿՐԱՖԻԹԷ

Հօնտրա 28 յունիս:

Պահրիյէ նազըրը Մ. Չիլտըրս ա-
ղըրճա հաթթա տըր:

Փարիս 28 Յունիս	53 55
Քարանսոր	53 42 1/2
Հօնտրա գօնաօլիտէ	53 1/2 53 3/8
Փարանսոր	53-
Փարանսոր իսթիգրաղը	—
Քարանսոր	—
Փար. ֆօնտո. 0/0 տէ 3	72 42 1/2
Քարանսոր	72 37 1/2
Իսթալիստ գուր. քէ.	—
Քարանսոր »	—
Իսթալիյի գօնաօլիտէ	—
Քարանսոր	—
Վիլլինա ֆարմալիտու	—

ԷՈՂԱՍԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑԷ

ՊՈԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Յուն. 17 Չար. ազլամ	58-25
» 18 Բէր. սապահ	58-35
» 1 էօյլէն	—

ԻԼԱՆԱԹ

Էլ Եէվմ իւրտիվի Մընըր հազըրէթ-
լէրինին Եէտի իտարէսինէ կէշվիշ օ
լան Ազիզիէի Մըսրիյէ նամ աթիգ
գուլթանեանըն բօսթա վարօրլարը
Եաշընըզ կէլիֆօլու վէ Չանադ գալէ-
յէ օլրայարագ Սթանպուլ իլէ իսկէն
տէրիյէ արասընտա իլլէյէճէք վէ Եօլ-
ճուլուզ իւշ կիւն սիւրէճէք տիր:
Մէգըրիւր գուլթանեան վարօրլու-

նուն իլք տէֆա վուգու պուլաճագ
Եօլուլուղու ալաֆրանկա մայիս 31
ձալը կիւնիւ ալաֆրանկա սաաթ 4 տէ-
վէ սայիր տէֆալար բազար իրթէնի
կիւնլէրի Եինէ օլ վազըթլարտա վա-
բօր Եօլա չըգաճագ տըր:

Պունտան զիյատէ թաֆսիլաթ իս-
թէյէնլէր Սթանպուլտա վազը աճէն-
թօլուղունա միւրաճաթ իլլէմէլէրի
իլան օլունուր:

17

ԶԻԻՐԻԻԲ ՏԻՇԼԷՐ

Տիշ չէքտիրմէք միւշքիւ պիր չէյ տիր
վէ ինսանը սագաթ իթմէք տիր:
Պու կիւնքի կիւն չէքիլէն տիշլէրին
հէֆսիտէ տիւղէլիպ տօլապլիւր:

Նէ վազըթ պիր տիշ չիւրիւք տիր
տիւղէլիպ տօլտուրմասը բէք գօլայ
տըր: Տիշ ալթըն Եա բլաթինա իլէ տօլ-
մալը վէ տէյիլ պիր թագըմ նաբագ մա-
տէնլէր իլէ քի չիւրիւրլէր վէ տիշլէրի
սիւսալաթտըրըրլար:

Պիր տիշ էյի տօլարսա Կօմիւր պաշա
գալապլիւր: վէ աալա չիւրիւմէմիշ տիշ
կիպի կէրէք սըճաղա վէ կէրէք սօուղա
տայանապլիւր:

Նէ վազըթ տօլան տիշ պօշանըր,
տէմէք տիր քի տիշճի հիւնէր սահիպի տէ-
յիլ վէ գէնաթտան պիլապլէր տիր, պու-
աալա չիւպէ գալտըրմալ:

Պէյհուտէ տիր զիւր իթմէք քի Եիւզ
սէնէտէն զիյատէ վար տըր քի տիշլէրի
տաղլամալ իլլին զըզլըն տէմիր գուլ-
լանմալ ատէթի պարիթ օլունշ տուր:

Նէ գատար պիր տիշ աղ չիւրիւք օ-
լուրսա օ գատար տա տօլտուրմասը գօլայ
տըր:

Օնուն իլլին տահա էյի տիր պէլէ-
մէմէսի տիշ թէքմիլէն հարապ օլանա գա-
տար վէ աղըր սիւրիլէրէ Եայըլանա գա-
տար:

Նիլիլէ պէլէմէլի: Պիր տիշտէ չիւ-
րիւքիւք պիր տամլա զէյթին Եաղը կիպի
տիր քի տայիմա Եայըլըր: Քէնտի քէնտինէ
տիւղէլիմէնին իսթիմալի Եօլ տուր:

Թիւրքիստա Երքէլէլին պըրզլարը
ուզան տուր, էօյլէ քի թէքմիլ աղըզը
կիզլէր, վէ գարըլարըն Եաշմաղընըն Եէ-
րինի թուլթար օ տիշլէր աղ կէօրիւնիւր,
վէ պունուն իլլին հէք քէս զանն իտէր
քի գայտըզ օլունապլիւր:

Եյէր պիր տիշ էյի գայըլաճագ օ-
լուրսա չիւրիւմէյէճէյինէ չիւպէ օլա-
մալ:

Թէմիլ տիշ աալա Նէ չիւրիւր Նէ տէ
աալանըր,

Էօյլէ իտէ տիշլէրի գայըլմալը վէ թէ-

միլլէթտիրմէլի, վէ սօղրատա Փըրշն իլէ
Եա մըսվուզ իլէ հէր կիւն թէմիլլէմէլի:

Օնտան սօղրա, տիշ էթլէրինին հաս-
թալըղընտան սալլանմայա պաշայան տիշ-
լէր, գալլիլէլիլէր:

Պիր ուսթա հէքիմ ըսքօրթիթլի վէ
կէվէք տիշ էթլէրինի գօլայ տիւղէլիւր:
Պիր գաշ տագիգէ Եէթիլիւր քիւրի
տիշլէրի պէյաղլաթմալ իլլին:

Պիր գաշ կիւն էլվէրիւր չօճուղարըն
էյրի պիթմիշ տիշլէրինի տօղրուլմալ ի-
լլին:

Սահիհէն աղըզ հէքիմի օլմալ կէրէք
տիր պու նաղիք իլլէրին իճրասընտա պու-
լունմալ իլլին:

Տօղթօր Տօրինի քի իքի սէնէտէն պէ-
րու Սթամպուլտա տըր, Բարիլտէ Եիրմի
սէնէ տիշլէրիլէ իթմիշ տիր: Եէտինտէ հէ-
քիմ տիւրօմասը օլարագ էնտիսի թէք
պիր թանէ տիր Սթամպուլտա:

Տօրինին խանէսինտէ պուլունուր
պիւր իւճըթ Ելարագ աղըզ իւզլէրինէ
պիր քիթալ:

Էմմանուէլ էֆէնտի Եսայեանի աշ-
խատասիրութիւնը Եղոզ Արշակ Բ. ող-
բերգութիւնը այս անգամ տետրակի ձե-
ւով հրատարակուած է Արամեանի մա-
քուր տպագրութեամբը:

Այս ողբերգութիւնն ճիշտ պատմու-
թեան հետեւելով, լեզույն քաղցրու-
թեամբը Եւ ոճին գեղեցկութեամբը ըն-
տիր է:

Հեղինակը ո Եւ է քննադատութիւն
(ռէվիւէ) բանասիրաց կողմանէ ամենայն
սիրով կընդունի թէ օրագրաց միջոցաւ
Եւ թէ ուղղակի նամակաւ իր հասցէովը
Էմմանուէլ Եսայեան Վալաթա Մէհմէտ Ալի
բաշա խան Նօ. 12 Շիրքէթի Խայրիէյի
տնօրէնութեան սենեակը:

Կըժախուի Կ. Պօլիս Գաֆաֆեան
Եղբարց Եւ ուրիշ գրավաճառաց քով:
Գինը մէկ քառորդ մէճիտ:

ԶԻՆ ՎԷ ԶԱԲՕՆ ԷՄԹԱԱՍԸ

Իշ պու էմսալի նամէշհուտ մաթան-
լարըն միւլապգաթ մահալի, Պէյօլլուն-
տա, Գուլէ գարու ճատտէսինտէ Նօ 585
մաղաղատա օլտուղունտան, արգուքէշ
օլան զէվաթըն մահալը մէկպուրէ թէշ-
րիֆ իլլէմէլէրի:

ՍԱՀԻՊԻ ՄԷՍՈՒԼՈՒ ՂԱԶԷԹԱՅ
ՅՈՎԱԿԻՄ ԹԻԼՊԷՆՏՅԱՆ:

ԹԻԱՆՊՈԼՏԱ ԶԻԶԵՔ ԲԱԶԱՐԸ ՆՈՒ-
ՄԷՐՈ 45
ՃԷՄԻՑԵԹԻ ԻԼԼԻՑԷ ԲԱԳՈՆԷՍԻՆՑԷ